

մնացած տեղեկութիւնքն ևս, որոնք կը վերաբերին այս և այն փորձերին՝ զանազան տեղեր և զանազան անձինքներէ կատարուած յընթացս 73—5 թուականաց անդրկովկասի մէջ :

ԲԺՇ. ԱՆԵՏԻԲ ԲԱՐԱՅԵԱՆՅ.

ՄՐՋԻԻՆԻՔ ԿՐՆԱՆ ԽՕՍԻԼ ԹԷ ՈԶ.

Զկայ մէկը՝ որ այս զարմանալի միջատներուն բարքն իւր հետադուռութեանց առարկայ ըրած ատեն՝ սոցա իրերաց հետ հաղորդակցելու մասին ունեցած ճարպիկութեան և ցոյց տուած նշանաւոր հանճարեղութեան վրայ չզարմանայ ևս չներգործուի՝ այս տեսարանէս : Հասարակաց վտանդի՝ ինչ լուրն արադուժեամբ կը տարածի անհատներէ բաղկացեալ զաղթականութեանց մէջ, մինչդեռ այս լուրերս տանողներն շատ անգամ մէկ կամ երկու յառաջակարգ պահանջող մրջիւններ են : Սոցա հաղորդակցութեանց եղանակն անհասկանալի մնացած է մինչեւ ցարդ, եւ այս մասին ամենէն աւելի հաւանական երևցող ենթադրութիւնը սա եղած է թէ՛ ասոնք իրենց փոքրիկ շարժումն եղջիւրներովը տեսակ մը գործողութիւն կամ շարժումը կրնան : Այսպէս ուտելիք գտնելու և շտեմարաններու համար ասպատակութեան ելած մրջիւն մը՝ վերադարձին երբ ուրիշ մրջնայ մը հանդիպի, երկուքն ալ կանգ կառնուն, քանի մը վայրկեան շարժական եղջիւրներն յիրար կը քսեն, ապա մին իւր բնակարանը կը զառնայ, իսկ միւսն ընթացքը փոխելով ուղղակի դէպ ի առաջնոյն իրեն բերը գտած տեղը կը դիմէ : Թուի իմն թէ եղջիւրներու իրերաց շփումը պարզապէս տեսակ մը ողջունատուութիւն ըլլայ, ինչպէս որ երկու դրացիք կրնան իրարու ձեռք սեղմել, մինչդեռ խօսակցութիւնը բերանով կըլլայ : Ըստ Ղանտուա ուսուցչին, որ անցեալներն յատուկ տեղեկագիր մը մատուցեց այս նիւթիս վրայ՝ Բրուսիոյ Հոննան գաւառաց քնապատմական ընկերութեան, մրջիւնը մեղր գործիք մ' ալ ունին՝ որ պիտաներու գործիքին կը նմանի : Արդ՝ եթէ գործիք մը ունին, անշուշտ գործածելու համար է այն, եւ թէպէտ սորա պատճառած ծայնն ընդհանրապէս զգալի չէ՝ մարդկային ա-

կանջաց, բայց եւ այնպէս այս ծայնիս աստիճանը բազմազան լինելու մ' արտասանելու բաւական կրնայ ըլլալ : Յիշեալ ուսուցիչը բազում անգամ նշմարել է որ՝ խոշոր մրջնոց գումարտակներէն սուլելու նման տկար ծայն մը կուգայ՝ երբ գրգռելու ըլլատ զիրենք : Ըսել է որ առ այժմ կը մնայ այնպիսի գործիք մը չիմել՝ որով կարենան լուելի այնպիսի ծայներ՝ որք հասարակարանը լսելի չեն, ինչպէս որ անտեսանելի ճառագայթք այս նշանակաւ լուսաւոր կը դառնան. այն ատեն թերեւս գիտուններէն մին կարենայ մըրջնոց սեփական այլ ևս այլ բարրաւաց բաղդատական քերականութիւնն ալ ի լոյս հանել :

Մատիս, Թիւ 1671.

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ԱՌ ՍԱՐԵԿ.

Գնացիր հարաւ, զարձար դէպ իմեզ,
Սիրտս ի խինդ առաւ՝ երբ ես տեսայ քեզ.
Ո՛հ, մեր հին ծանօթ՝ դու բարի եկար,
Գու մեր բարեկամ և քաջ մխիթար:

Գու, թռչնակ սիրուն, ազատ թռչ
չում ես,
Եւ քեզ հետ գարուն առ մեզ բերում ես,
Գարնան ես գուշակ՝ պատուական թռչ
չուն,

Նախկին նախերգակ բնութեան նորոգ
ման:

Քանի՜ երջանիկ ես դու քան զմարդ,
Սօտ կեանքիդ քաղցրիկ ոչ ինչ են մեր
զարդ.

Գու ազատ երգում՝ թռչում՝ ուր կամիս,
Ուր բաղն հրաւիրում՝ ազատ թռանիս:

Քեզ համար մի է փարթաւն և աղքատ,
Քեզ գանձ գրաւում չէ՝ ոչ խոստում
առատ.